

P0377/23

02.03.2023.

OKRUŽNI SUD U BANJALUCI

Broj: 11 0 U 032230 22 U

Dana, 02.03.2023. godine

Okružni sud u Banjaluci, po sudiji pojedincu Milici Đurić, uz sudjelovanje Vesne Malešević, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi tužioca Udruženje za borbu protiv korupcije „Transparency International u BiH“, Ul. Krfska br. 64e, Banjaluka, koga zastupa Srđan Blagovčanin (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj: 118-0-Sul-22-000 167 od 04.07.2022. godine, Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljem tekstu: tuženi), u predmetu pristupa informacijama, donio je dana 02.03.2023. godine, sljedeću

P R E S U D U

Tužba se uvažava i osporeni akt poništava.

Obavezuje se tuženi da tužiocu naknadi troškove upravnog spora u iznosu od 200,00 KM, u roku od 30 dana računajući od dana prijema prepisa ove Presude.

O b r a z l o ž e n j e

Osporenim aktom odbijena je, kao neosnovana, žalba tužioca izjavljena na rješenje tuženog broj: 118-0-Sul-22-000 167 od 17.06.2022. godine (pravilno dopis tuženog broj: 118-0-Sul-22-000 167 od 01.06.2022. godine). Navedenim dopisom tuženi je obavijestio podnosioca zahtjeva za pristup informacijama Udruženje za borbu protiv korupcije „Transparency International BiH“, da pristup informacijama, koji se odnosi na dostavu fotokopije pravosnažnih presuda za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine i broj određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine, može pronaći na web stranici suda i sa iste preuzeti, te da sud ne raspolaže informacijama o broju mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV), zbog čega iste nije u mogućnosti proslijediti, jer ne vodi takve evidencije.

Blagovremeno podnesenom tužbom tužilac pobija osporeni akt, navodeći da ostaje kod svih žalbenih navoda, te smatra da je osporeni akt nezakonit, prvenstveno iz razloga što postupajući organ, prilikom njegovog donošenja, nije primijenio odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama RS 8u daljem tekstu: ZOSPI). Istovremeno osporeni akt suprotan je i odredbama Zakona o opštem upravnom postupku RS. Ističe da u osporenom aktu nisu konstatovani procesni i materijalni nedostaci prvostepenog rješenja, da tuženi nije razmotrio sve navode iz žalbe i da je u žalbi jasno naveo da je prvostepeni organ prekršio član 14 stav 1 i 3 i član 18 ZOSPI, da nije razmotrio navode da u prvostepenoj odluci nije naveden zakonski osnov za status izuzeća informacije, da nisu navedena sva materijalna pitanja koja su važna za odluku, što uključuje i uzimanje u obzir faktora javnog interesa. Takođe, prvostepena odluka ne sadrži ni pouku o pravnom lijeku. Ističe da u

ZOSPI nije propisna obaveza podnosioca zahtjeva da na sajtovima institucija traži informacije, niti je propisana mogućnost da postupajući organ stranku upućuje da informaciju traži sama na sajtovima. Napominje da je tražio informacije na zvaničnoj web stranici tuženog, te da se tek, nakon što iste nije pronašao, obratio tuženom sa zahtjevom za pristup informacijama. Smatra nedopustivim obrazloženje tuženog da: „Ovaj sud objavljuje sudske odluke na službenim web stranicama, koje su interesantne za javnost i tražene odluke su vam dostupne na web stranici ovog suda,,,” navodeći da se njegov zahtjev odnosio konkretno na pravosnažne presude za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine, a ne na sudske odluke koje su interesantne javnosti. Napominje da je nesporno da su na zvaničnoj web stanici Vrhovnog suda Republike Srpske objavljene pojedine presude za krivična djela protiv službene dužnosti od 2008.-2018. godine, ali da na dan podnošenja zahtjeva nisu bile objavljene presude iz 2020. i 2021. godine, koje su predmet zahtjeva za pristup informacijama. Nadalje, navodi da formulacija „presude koje su interesantne javnosti“ predstavlja subjektivni stav svakog pojedinačnog lica i nema nikakve veze sa definicijom koruptivnih krivičnih djela, koje je VSTV usvojio na sjednici održanoj 23. i 24.06.2021. godine. Ističe da tuženi suštinski nije pročitao zahtjev tužioca i da nije preduzeo niti jednu mjeru da prikupi tražene informacije, čime je postupio suprotno članu 18 ZOSPI. Cijeni nedopustivim pozivanje tuženog na Pravilnik o automatskom upravljanju predmetima (Pravilnik o CMS), navodeći da je u svrhu realizacije projekta „Unapređenje odgovornosti kroz jačanje mreža organizacije civilnog društva – SANCUS“ uputio zahtjev za pristup informacijama i drugim sudovima u Republici Srpskoj, odnosno BiH, te da ni jedan sud, u svom odgovoru, nije naveo da po Pravilniku o CMS ne vodi evidenciju, odnosno ne raspolaže traženim podacima, što dalje upućuje na zaključak da tuženi posjeduje tražene informacije, da se iste nalaze pod njegovom kontrolom, ali da nije spreman da preduzme sve redovne mjere da prikupi informacije u smislu člana 14 stav 1 ZOSPI. Napominje da su na web stranici tuženog zaista objavljene pojedine presude tuženog vezane za odlučivanje u predmetima krivičnih djela protiv službene dužnosti, ali da nisu objavljene presude koje se odnose na traženi period. Predlaže da se tužba usvoji i osporeni akt poništi, te tuženom naloži da tužiocu omogući slobodan pristup traženim informacijama u cijelosti, na način što će mu iste dostaviti na poštansku adresu ili na e-adresu, uz obavezu tuženog da tužiocu naknadi troškove upravnog spora, koji se odnose na takse na tužbu i presudu.

Na zahtjev suda tuženi je dostavio spis predmetne upravne stvari i odgovor na tužbu, u kojem navodi da je tužba neosnovana. Naime, na tražene informacije, tužilac je blagovremeno dobio odgovor dopisom broj: 118-0-Sul-22-000 167 od 01.06.2022. godine, na koji način može doći do informacija. Sve odluke u vezi krivičnih djela korupcije, koje je donio taj sud, bez izuzetka, objavljene su na web stranici i one su na taj način transparentne i dostupne tužiocu i drugim zainteresovanim licima, čime je ispunjen cilj i svrha ZOSPI-a, a obavještanjem tužioca na koji način može doći do traženih informacija, sud je ispunio svoju obvezu javnog pristupa informacijama u najvećoj mogućoj mjeri. Istovremeno takvim obavještenjem tužiocu nije uskraćena nijedna informacija, a sve odluke koje se odnose na koruptivna krivična djela iz 2020. i 2021. godine su, bez izuzetka, objavljene na web stranici suda. Informacije koje se odnose na broj određenih mjera jemstva i mjera zabrane

preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije tokom 2020 i 2021. godine, sud nije u mogućnosti dostaviti, iz razloga što ne raspolaže sa informacijama kako je to traženo od strane tužioca, navodeći da Index registar sadrži informacije koje su pod kontrolom suda i u skladu sa istim nije u obavezi da dostavlja informacije koje nisu obrađene i nisu pod njegovom kontrolom, o čemu je tužilac obaviješten. Predlaže da se tužba odbije kao neosnovana.

Razmotrivši tužbu i osporeni akt po odredbama člana 30 Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zatim odgovor na tužbu, kao i cjelokupne spise predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci Presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u spisu predmeta proizlazi da se tužilac dana 25.05.2022. godine obratio tuženom, zahtjevom za dostavu informacija i to: kopije pravosnažnih presuda suda za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine i broja određenih mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020 i 2021. godine, uz molbu da se tražene informacije dostave u zakonom propisanom roku na adresu organizacije ili na označenu e-adresu. Postupajući po podnesenom zahtjevu, tuženi je tužiocu dostavio dopis broj: 118-0-Sul-22-000 167 od 01.06.2022. godine, u kojem se navodi da se tražene presude mogu pronaći i preuzeti sa web sajta suda, te da sud ne raspolaže informacijama o broju mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV), tako da iste nije u mogućnosti proslijediti, jer ne vodi takve evidencije. Protiv navedenog dopisa tužilac je izjavio žalbu, o kojoj je odlučeno osporenim aktom. U obrazloženju osporenog akta navodi se da tuženi nema obrađene podatke vezano o broju određenih mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcija tokom 2020. i 2021. godine, kako je to traženo, a niti ranijih godina, jer takve podatke ne obrađuje, niti vodi bilo kakvu evidenciju o tim podacima, niti je to obaveza po nekom od akata suda. Obradivanje podataka po pojedinačnim zahtjevima, koje sud nema, zahtijevalo bi dodatno angažovanje zaposlenih u sudu, što je u tom periodu neizvodivo. Nadalje se ističe da su prema Pravilniku o automatskom upravljanju predmeta (Pravilnik o CMS), propisane oznake za predmete, koje sud obrađuje u CMS sistemu i sa kojima raspolaže, te da se iz pomenutog sistema ne mogu dobiti podaci koje tužilac traži, niti ima bilo kakvih obrađenih podataka ili statističkih izvještaja za tu vrstu krivičnih djela. Sud objavljuje sudske odluke na službenim web stranicama, koje su interesantne za javnost i tražene odluke su dostupne na web stranci tog suda, pa se mogu preuzeti bez bilo kakvog posebnog zahtjeva i one su na raspolaganju svim zainteresovanim, pa tako i tužiocu, tako da mu nisu uskraćene, a posebne radnje u vezi istih, kao što su kopiranje od strane tog suda, su bespotrebne, iz razloga što ih tužilac sam može kopirati. Iz navedenih razloga odlučeno je kao u dispozitivu osporenog akta.

Osporeni akt nije pravilan i zakonit.

Naime, odredbom člana 4 Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik RS“ broj: 20/01, u daljem tekstu: ZOSPI) propisano je da

svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije. Ovo pravo pristupa podliježe samo formalnim radnjama i ograničenjima kako je utvrđeno u ovom zakonu. Odredbom člana 5 istog zakona propisano je da se izuzetak od objavljivanja tražene informacije utvrđuje samo u slučajevima kada nadležni javni organ utvrdi izuzetak u smislu članova 6, 7 i 8 za cijelu informaciju ili dio informacije i odredi, nakon obavljenog ispitivanja javnog interesa u smislu člana 9, da objavljivanje informacije nije od javnog interesa. Odredbom člana 9 stav 1 istog zakona propisano je da će nadležni javni organ objaviti traženu informaciju, bez obzira na utvrđeni izuzetak, ako je to opravdano javnim interesom i uzeti u obzir svaku korist i štetu koje mogu proizaći iz toga, dok je stavom 2 istog člana propisano da će u donošenju odluke, da li je objavljivanje informacija opravdano javnim interesom, nadležni javni organ razmotriti okolnosti, kao što su (ali nisu ograničene), svako nepoštovanje zakonske obaveze, postojanje bilo kakvog prestupa, sudsku pogrešku, zloupotrebu vlasti ili nemar u obavljanju službene dužnosti, neovlašćeno korištenje javnih fondova ili opasnost po zdravlje ili bezbjednost pojedinaca, javnosti ili okoline, dok je u odredbi člana 10 ZOSPI, propisano da ako je dio traženih informacija utvrđen kao izuzetak, nadležni javni organ će izdvojiti takav dio i objaviti ostatak informacija, osim ako zbog ovog razdvajanja informacije nisu postale nerazumljive. Odredbom člana 11 stav 1 istog zakona propisano je da se zahtjev za pristup informacijama podnosi onom javnom organu za kojeg podnosilac zahtjeva smatra da je nadležan, stavom 2 istog člana propisano je da javni organ neće ispitivati ni zahtijevati razloge opravdanosti zahtjeva, te da zahtjev za pristup informaciji mora: a) biti u pisanoj formi, napisan na jedan od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine, b) sadržavati dovoljno podataka u vezi sa prirodom i/ili sadržajem informacija, kako bi se omogućilo da javni organ provede redovne aktivnosti u cilju pronalaženja zahtijevanih informacija i v) uključiti ime podnosioca zahtjeva kao podatke za kontakte sa podnosiocem zahtjeva.

Znači, ZOSPI garantuje pristup svim informacijama koje su u posjedu javnog organa, jer je cilj tog zakona da se ustanovi da informacije koje su pod kontrolom javnog organa, predstavljaju javno dobro i da javni pristup informacijama promoviše veću transparentnost i odgovornost javnih organa, što je neophodno za demokratski proces, s napomenom da pristup informacijama može biti ograničen, ali samo na način kako je to propisao ZOSPI. Dakle, svako fizičko i pravno lice, u smislu člana 4 ZOSPI, ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, dok svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije, pri čemu ovo pravo pristupa podliježe samo formalnim radnjama i ograničenjima utvrđenim ovim zakonom.

Nadalje, odredbom člana 14 stav 1 ZOSPI propisano je da po prijemu zahtjeva za pristup informaciji, nadležni javni organ preduzima sve redovne mjere da prikupi zahtijevane informacije, i razmotri sve činjenice i okolnosti koje su značajne za obradu zahtjeva. Odredbom stava 2 istog člana propisano je da ako se odobri pristup informaciji, bilo djelimičnoj ili cijeloj informaciji, nadležni javni organ dopisom o tome obavještava podnosioca zahtjeva (iako bi pravilnije bilo da se to učini rješenjem, kako to propisuje ZOUP), kojim dopisom se obavještava podnosilac zahtjeva o: a) mogućnosti

ličnog pristupa informacijama u prostorijama nadležnog javnog organa, i b) mogućnosti umnožavanja, procijenjenim troškovima umnožavanja, te da se umnožavanje podnosiocu zahtjeva obezbjeđuje nakon izvršene uplate, s tim da kada je umnožavanje informacije veoma složeno ili dugotrajno, umnožavanje se obezbjeđuje podnosiocu zahtjeva u vrijeme koje je prihvatljivo i za podnosioca zahtjeva i za nadležni javni organ; i/ili prilaže kopija tražene informacije kada se ona obezbjeđuje besplatno u smislu odredbe člana 16 tog zakona. Navedenom odredbom postavljene su mogućnosti za pristup informacijama, koje mogućnosti javni organ treba da navede prilikom odobravanja informacija, a za koje mogućnosti se odlučuje podnosilac zahtjeva kao stranka u postupku, a ne javni organ, u smislu člana 2 ZOSPI, kojim se olakšava i promovira u najvećoj mjeri i bez odlaganja, objavljivanje informacija, koje su pod kontrolom javnog organa. Odredbom stava 3 istog člana ZOSPI-a propisano je da ako odbije pristup informaciji, bilo djelimičnoj ili cijeloj informaciji, nadležni javni organ dopisom o tome obavještava podnosioca zahtjeva. Dopis treba da sadrži: a) zakonski osnov za status izuzeća informacije, uz navode članova tog zakona na koje se poziva, kao i sva materijalna pitanja koja su važna za odluku, što uključuje i uzimanje u obzir faktora javnog interesa i b) obavještava podnosioca zahtjeva o pravu podnošenja žalbe, određenom organu, a što uključuje neophodne podatke za kontakte sa takvim organom, krajnji rok za podnošenje žalbe kao i troškove podnošenja žalbe. Ovaj dopis upućuje podnosioca zahtjeva na pravo da se obrati Ombudsmenu Republike Srpske i sadržava neophodne podatke za kontakte sa ovom kancelarijom.

Imajući u vidu da je tužilac u zahtjevu od 25.05.2022. godine tražio dostavu kopije pravosnažnih presuda suda za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine i broja određenih mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020 i 2021. godine, uz molbu da se tražene informacije dostave u zakonom propisanom roku na adresu organizacije ili na označenu e-adresu, javni organ bio je dužan kretati se u okviru tog zahtjeva, te u smislu odredbe člana 14 stav 2 ili 3 ZOSPI-a, dopisom obavijestiti podnosioca zahtjeva da li se pristup informaciji odobrava ili ne, i za takvu odluku dati valjano obrazloženje u smislu odredbe člana 197 stav 2 Zakona o opštem upravnom postupku RS („Službeni glasnik RS2 br. 13/02,87/2007,50/20 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP).

U konkretnom slučaju, tuženi je odbio zahtjev tužioca za pristup informacijama u cijelosti.

Po ocjeni suda, osnovano tužba prigovara da obrazloženje osporenog akta ne sadrži valjane razloge za odluku iz dispozitiva. Naime, zahtjevom od 25.05.2022. godine tužilac je, između ostalog, tražio dostavljanje kopija pravosnažnih presuda suda za predmete krivičnih djela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020. godine i 2021. godine. Dakle, radilo se o precizno označenom zahtjevu za dostavu informacija, koji se odnosi na određenu vrstu odluka i određeni period, pa se o njemu nije moglo odlučiti na način kako je to tuženi učinio, tj. uputom tužiocu da sa službene web stranice tuženog, gdje se objavljuju sudske odluke interesantne za javnost, preuzme i kopira odluke. Tužilac ne spori da su na web stranici tuženog zaista i objavljene pojedine presude tog suda, vezane za odlučivanje u predmetima krivičnih djela protiv

službene dužnosti, ali navodi da nisu objavljene presude za period iz zahtjeva. Navedeni prigovor tužilac je isticao i u žalbi, ali obrazloženje osporenog akta ne sadrži odgovor na ovaj žalbeni prigovor.

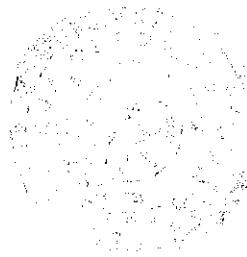
Nadalje, obrazloženje osporenog akta ne sadrži valjane razloge ni za odluku da se odbije zahtjev tužioca za pristup informacijama u dijelu kojim je tražena informacija o broju određenih mjera jemstva i mjera zabrane preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti za predmete krivičnih dijela korupcije (KTK i KTKV) tokom 2020 i 2021. godine. Okolnosti da takvi podaci nisu obrađeni, da se o njima ne vodi evidencija, da tuženi nije obavezan da vodi takvu evidenciju, da pomenute podatke ne može dobiti iz CMS sistema i da bi obrada tih podataka zahtijevala dodatno angažovanje zaposlenih, nisu pravno relevantne okolnosti koje opravdavaju donesenu odluku, a imajući u vidu sadržinu odredbi člana 14 stav 1 i 18 ZOSPI-a.

Iz naprijed navedenog proizilazi da su osporenim aktom učinjene povrede odredaba člana 14 stav 1 i 3 i člana 18 ZOSPI-a, kao i odredbe člana 197 stav 2 ZOUP-a, zbog čega je ovu tužbu valjalo uvažiti i osporeni akt poništiti, a na osnovu ovlaštenja iz člana 31 stav 1 i 2 ZUS-a.

U smislu člana 50 ZUS-a, tuženi je u obavezi da odmah, a najkasnije u roku od 30 dana, od dana prijema ove Presude, donese novi upravni akt uvažavajući pravno shvatanje ovog suda i primjedbe suda u pogledu postupka.

Odluka o troškovima spora, koje je sud dosudio tužiocu, temelji se na odredbi člana 5 i 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 63/11), a u vezi s članom 386 stav 1, 387 i 396 stav 1, stav 2 i stav 3 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), s obzirom da je tužilac u tužbi postavio opredjeljen zahtjev za naknadu troškova upravnog spora, koji troškovi se odnose na taksu na tužbu i taksu na presudu u iznosu od po 100,00 KM, tj. ukupno 200,00 KM, radi čega je i odlučeno kao u izreci Presude, shodno Zakonu o sudskim taksama („Službeni glasnik RS“ broj: 73/08 i 49/09).

Zapisničar,
Vesna Malešević

Sudija,
Milica Đurić